

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Što je zaštićeno područje?
- (International Union for Conservation of Nature - Međunarodna unija za očuvanje prirode)

Jasno definirano područje koje je priznato sa svrhom i kojim se upravlja s ciljem trajnog očuvanja cjelokupne prirode, usluga ekosustava koje ono osigurava te pripadajućih kulturnih vrijednosti, na zakonski ili drugi učinkoviti način.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Zaštićeno područje:

- 1. Jasno definirane granice
- 2. Proglašeno od države, lokalne samouprave, raznih organizacija ili skupina građana - [Svjetska baza zaštićenih područja ili u Upisniku zaštićenih prirodnih vrijednosti Ministarstva kulture RH.](#)
- 3. Definiranu svrhu zaštite:
- 4. Način upravljanja:
- 5. Definiran cilj zaštite:
- 6. Definirano trajanje zaštite:
- 7. Kulturne vrijednosti: zaštićuju se u zaštićenom području ukoliko nisu u sukobu s ciljevima zaštite i posebno ukoliko im doprinose.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- **Proces upravljanja zaštićenim područjima**
- Procjena stanja:
- Podaci
- Glavne komponente zaštite
- Promjene koje utječu na zaštićeno područje
- Dijelovi zahvaćeni promjenama
- Prioriteti i strategije

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Upravljanje zaštićenim područjima

- Cilj
- Aktivnosti
- Provedba
- Praćenje
  - provedbe planiranih aktivnosti
  - rezultata aktivnosti

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Temeljni strateški dokumenti

Zakon o zaštiti prirode,

-proglašen 21. lipnja 2013.

-stupio na snagu 6. srpnja 2013.

-objavljen je u [Narodnim novinama 80/13](#)

Nacionalna strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (NSAP)

Hrvatski sabor ([Narodne novine br. 81/99](#))

)

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Izvješće o stanju prirode i zaštite prirode u Republici Hrvatskoj

Hrvatski sabor 28. 11. 2008. (Narodne novine br. 143/8)

Mehanizam ocjene prihvatljivosti zahvata u prirodu - usklađivanje s EU

Uredba o proglašenju ekološke mreže RH
Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata na ekološku mrežu.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Službeni izvor podataka i referentna baza zaštićenih područja u RH;
- Upisnik prirodnih vrijednosti Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture
- Površine zaštićenih područja u RH zauzimaju
  - 7,95% teritorija
  - 11,4 % kopna i 1,3% teritorijalnog mora

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Postupak proglašenja novih zaštićenih područja - prema ZZP:
- Stručna podloga - DZZP
- Postupak proglašenja:
- ZZP :
- Hrvatski Sabor; NP+PP
- Vlada RH; strogi rezervati+posebni rezervati
- Županijske skupštine i Skupština GZ; ostalo

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Kategorije zaštićenih područja prema Zakonu o zaštiti prirode
- KATEGORIJA-NAMJENA- RAZINA UPRAVLJANJA
- **Strogi rezervat**; Znanstvena istraživanja, praćenje stanja prirode, obrazovanje, **županijska - proglašava Vlada**
- **Nacionalni park**; Znanstvena, kulturna, odgojno-obrazovna i rekreativna namjena, **državna- proglašava Sabor**
- **Posebni rezervat**; Zaštita biološke raznolikosti s naglaskom na određenu sastavnicu (fauna, šume, hidrologija i dr.), znanstvena istraživanja, posjećivanje, **županijska - proglašava Vlada**
- **Park prirode**; Zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti, odgojno-obrazovna, kulturno-povijesna, turističko-rekreacijska namjena, **državna- proglašava Sabor**
- **Regionalni park**; Zaštita krajobrazne raznolikosti, održivi razvitak, turizam **županijska - županijska škuština**
- **Spomenik prirode**; Zaštita prostorno ograničenog lokaliteta ili reprezentativnog primjerka, znanstvena, estetska ili odgojno-obrazovna namjena, **županijska - županijska skupština**
- **Značajni krajobraz**; Zaštita krajobrazne i biološke raznolikosti, održivi razvitak, turizam, rekreacija, **županijska - županijska skupština**
- **Park-šuma**; Turizam i rekreacija, zaštita krajobrazne vrijednosti **županijska**
- **Spomenik parkovne arhitekture**; Zaštita kulturne baštine i krajobrazne raznolikosti, turizam i rekreacija, edukacija, **županijska - županijska skupština**

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- IUCN kategorije zaštićenih područja

World Conservation Congress Barcelona 2008

- **Ia** - Strict nature reserve - Strogi rezervat prirode
- **Ib** - Wilderness area - Područje divljine
- **II** - National park - Nacionalni park
- **III** - Natural monument or feature - Prirodni spomenik ili obilježje
- **IV** - Habitat/ species management area - Područje upravljanja staništem ili vrstom
- **V** - Protected landscape/ seascape- Zaštićeni kopneni/ morski krajobraz

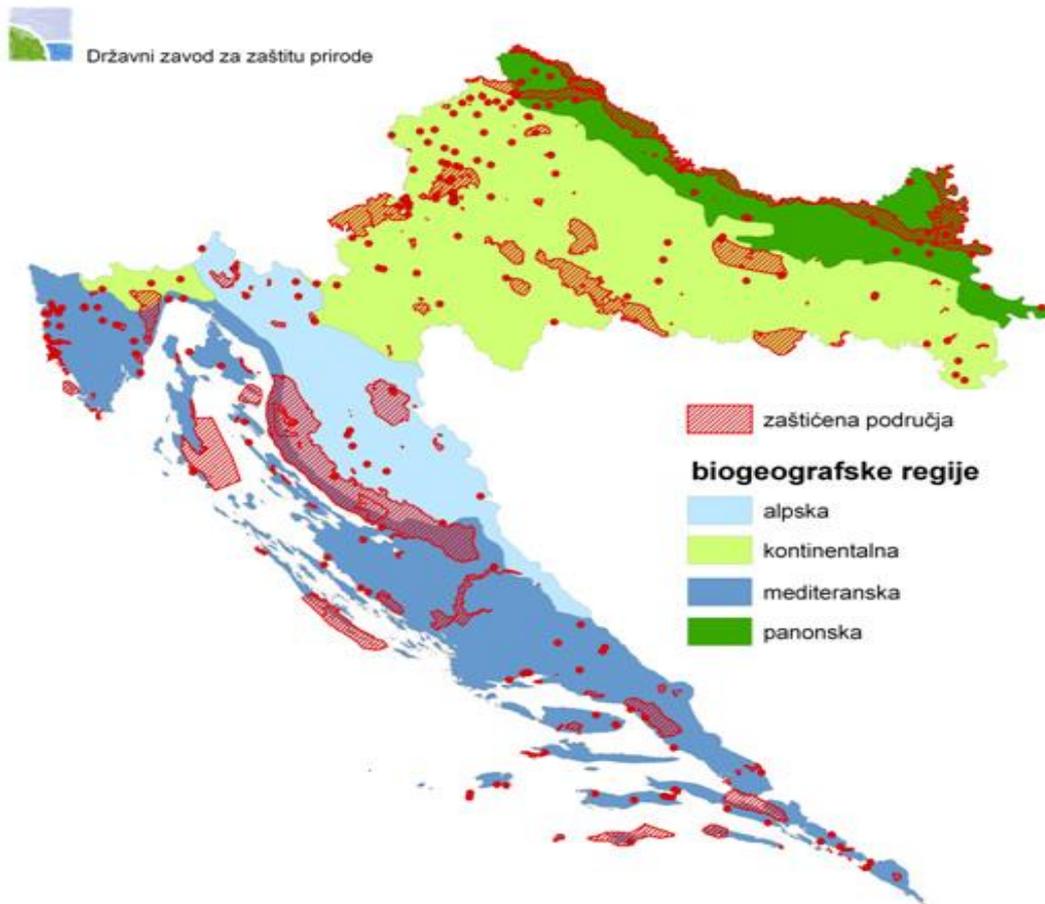
ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Zaštićena područja u Hrvatskoj (14.10.2013.)

KATEGORIJA	BROJ	POVRŠINA (ha)	% površine RH
STROGI REZERVAT	2	2395,35	0,03
NACIONALNI PARK	8	96472,36	1,09
POSEBNI REZERVAT	78	43971,57	0,50
PARK PRIRODE	11	419622,03	4,79
REGIONALNI PARK	2	102791,82	1,17
SPOMENIK PRIRODE	84+(1)	207,00	0,002
ZNAČAJNI KRAJOBRAZ	84	107821,68	1,23
PARK ŠUMA	28	2695,97	0,03
SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE	121	937,37	0,01
Ukupno	461	696 778	7,978
Zaštićena područja unutar drugih zaštićenih područja		58275,08	0,66
Ukupna površina zaštićenih područja u RH		717909,76	8,19

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Zaštićena područja u Hrvatskoj

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

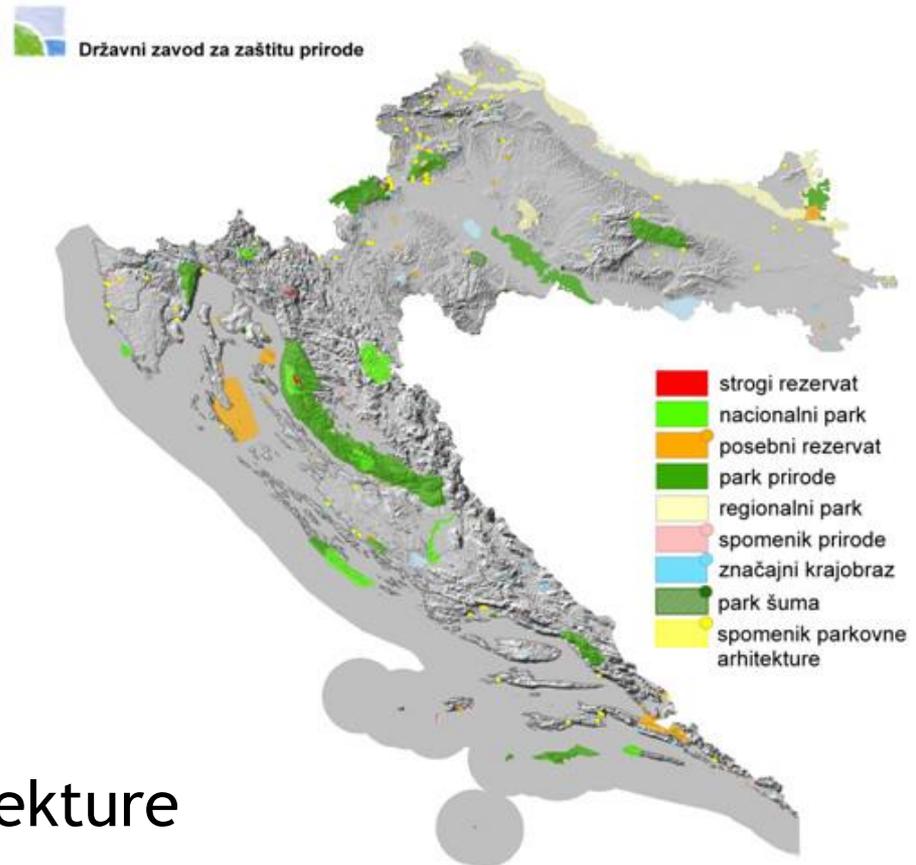
		ha
SR Bijele i Samarske stijene	1985	1125
SR Hajdučki i Rožanski kukovi	1969	1296
NP Brijuni	1983	3397
NP Kornati	1980	21567
NP Krka	1985	11059
NP Mljet	1960	5292
NP Paklenica	1949	9506
NP Plitvička jezera	1949	29685
NP Risnjak	1953	6342
NP Sjeverni Velebit	1999	11153
PP Biokovo	1981	19543
PP Kopački rit	1967	23176
PP Lastovsko otočje	2006	19583
PP Lonjsko polje	1990	51151
PP Medvednica	1981	22612
PP Papuk	1999	34337
PP Telašćica	1988	7001
PP Učka	1999	16034
PP Velebit	1981	203608
PP Vransko jezero	1999	5746
PP Žumberak - Samoborsko gorje	1999	34121

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Zaštićena područja

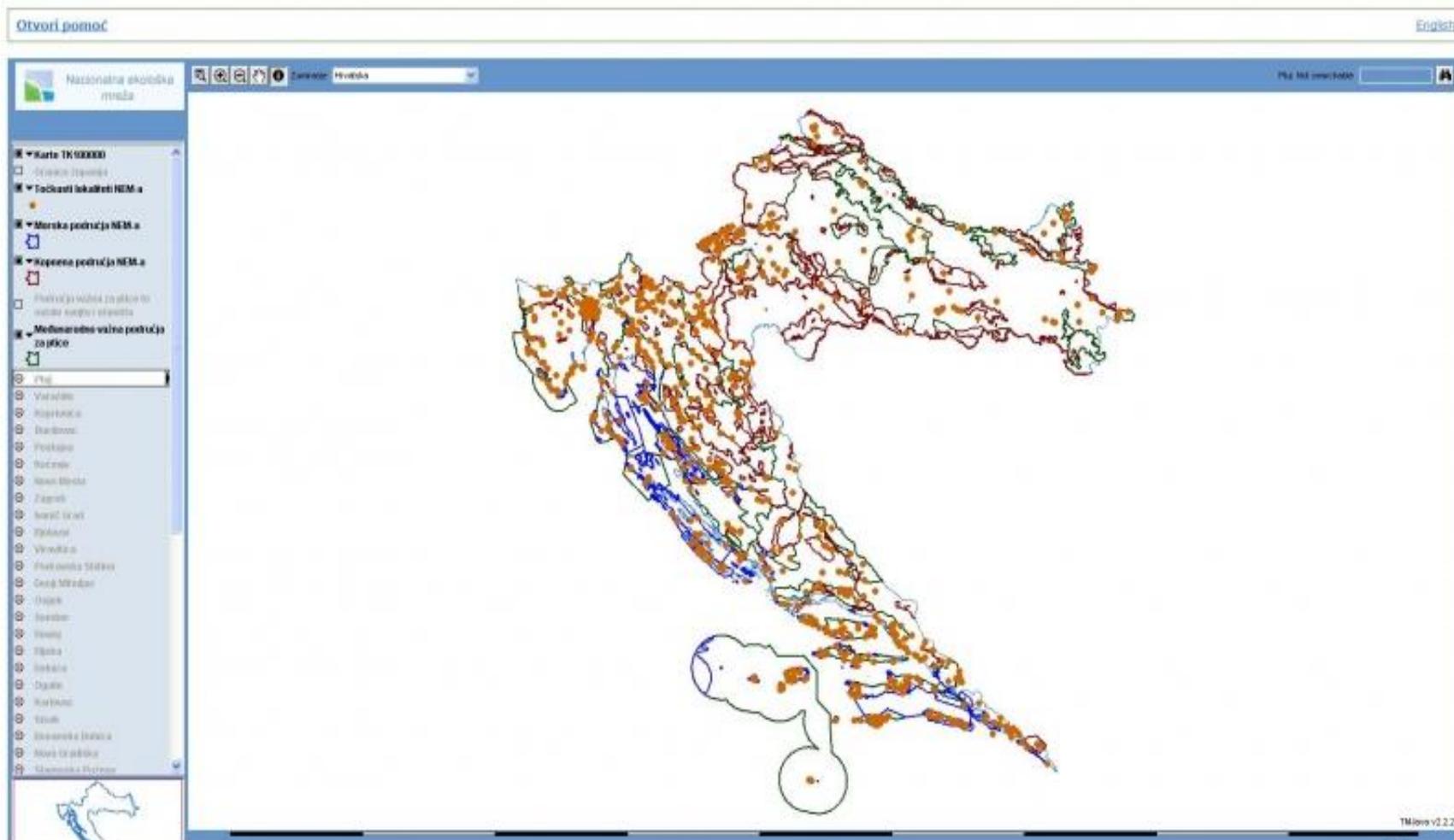
Najstarije kontinuirano
Zaštićeno područje u RH:

Arboretum Opeka
Spomenik parkovne arhitekture
1947

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Ekološka mreža RH -Life III projekt (CRO-NEN)

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Ostali propisi iz zaštite prirode
- ZAKON O PREKOGRANIČNOM PROMETU I TRGOVINI DIVLJIM VRSTAMA
- PRAVILNIK O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O VRSTAMA STANIŠNIH TIPOVA, KARTI STANIŠTA, UGROŽENIM I RIJETKIM STANIŠNIM TIPOVIMA TE O MJERAMA ZA OČUVANJE STANIŠNIH TIPOVA
- PRAVILNIK O STROGO ZAŠTIĆENIM VRSTAMA
- PRAVILNIK O PRIJELAZIMA ZA DIVLJE ŽIVOTINJE
- ZAKON O GENETSKI MODIFICIRANIM ORGANIZMIMA
- UREDBA O POSTUPKU JAVNOG UVIDA KOD PROGLAŠENJA ZAŠTIĆENOG PODRUČJA
- Popis posebno ugroženih i značajnih stanišnih tipova
- Popis posebno ugroženih i značajnih stanišnih svojti (u Dokumentima)

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Nacionalni park Krka

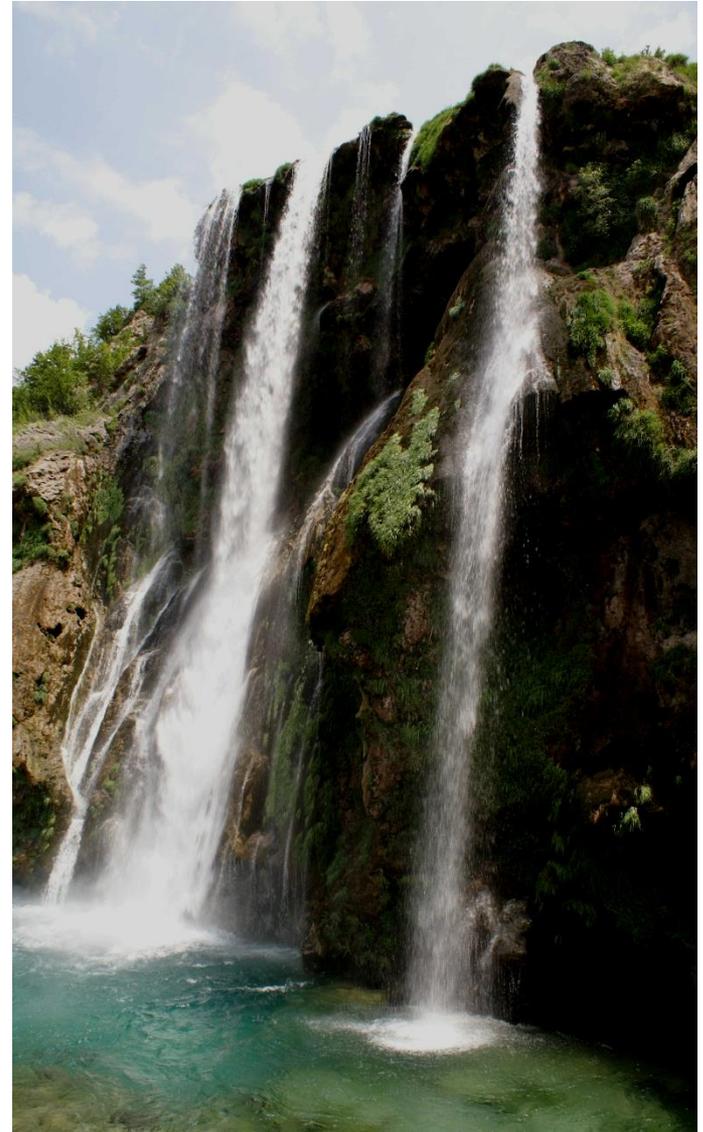
Proglašen 1985.

Danas 109 km²

- Temeljni fenomeni -
- sedrene barijere slapovi

Krčić (Topoljski buk)

- - hidrografski i geomorfološki fenomen
- Zaštićen 1964 - prirodni krajolik

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Bilušića buk

- 16 km od izvora
- Snižavan 4 x dinamitom
- Nestalo Bobodolsko jezero
- 22,4 m

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Brljan
  - 19 km od izvora
  - Ćorića jezera
  - Pad 15,5 m

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Manojlovac - 500 m nizvodno
- Najviši - 59,6m
- Glavni slap 32,2 m
- Dužina 500 m širina 80 m

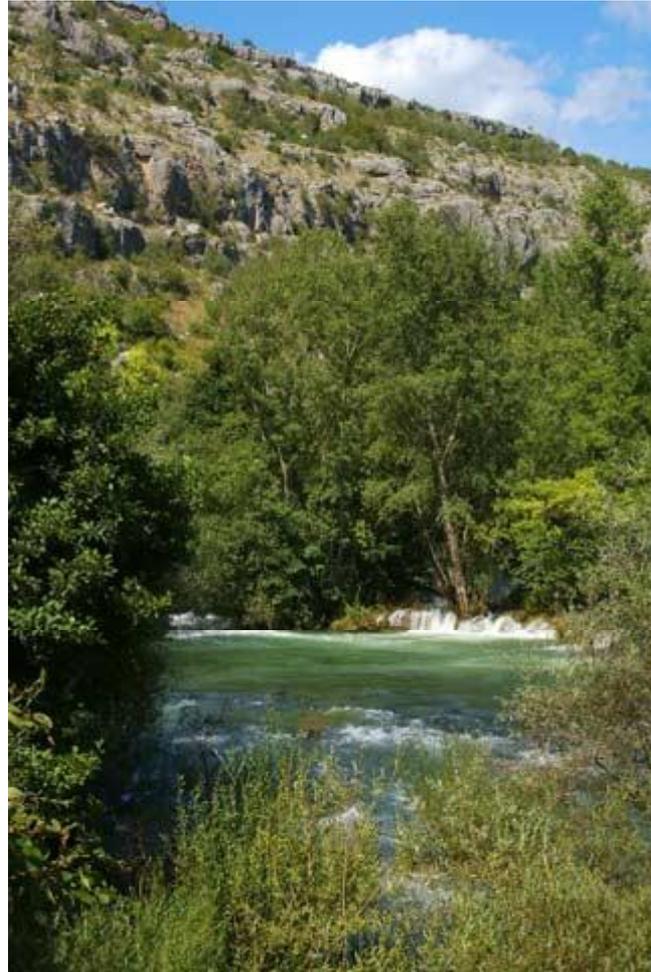
ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Rošnjak - 1 km nizvodno
- 8,4 m visina

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- **Miljacka**
- Nedostupan za posjetitelje
- 23,8 m

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Hidroelektrana Miljacka

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Roški slap
- 22,5 m

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Skradinski buk - 17 stepenica
- 45,7 m visina ukupna

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Jezero Torak na ušću Čikole u Krku

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Nečven grad
- Šubići

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Trošenj grad - Čučevo
- Šubići

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- [Bogočin grad](#)
- Ivan Martinušić - Bogetići

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Ključica
- Nelipići 1330. g.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- **Burnum** - ostatak rimskog logora
- 6-9. g. XX legija Valeria Victrix

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- *Manastir Sv. Arhanđel*
podignut 1350. g.
Jelena sestra cara Dušana

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- **Samostan Visovac** - Gospe od Milosti

Podigli pavlini

u 14. st.

1345. Ljudevit Anžuvinac

Darovao knezu Budislavu

Ugriniću

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Poučna staza Stinice-Roški slap-Oziđana pećina
- 8,5 km, 176 m visinske razlike – 2,5-3 sata
- Opremljena edukativnim panelima s informacijama o biljnim i životinjskim vrstama, geološkim fenomenima i kulturno-povijesnim spomenicima

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Biološke i biogeografske značajke N.P. Krka

Biogeografski položaj; na početku submediteranske vegetacijske zone

Brojni tipovi ekstralazonalnih i azonalnih staništa

Endemizam biljnih vrsta

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

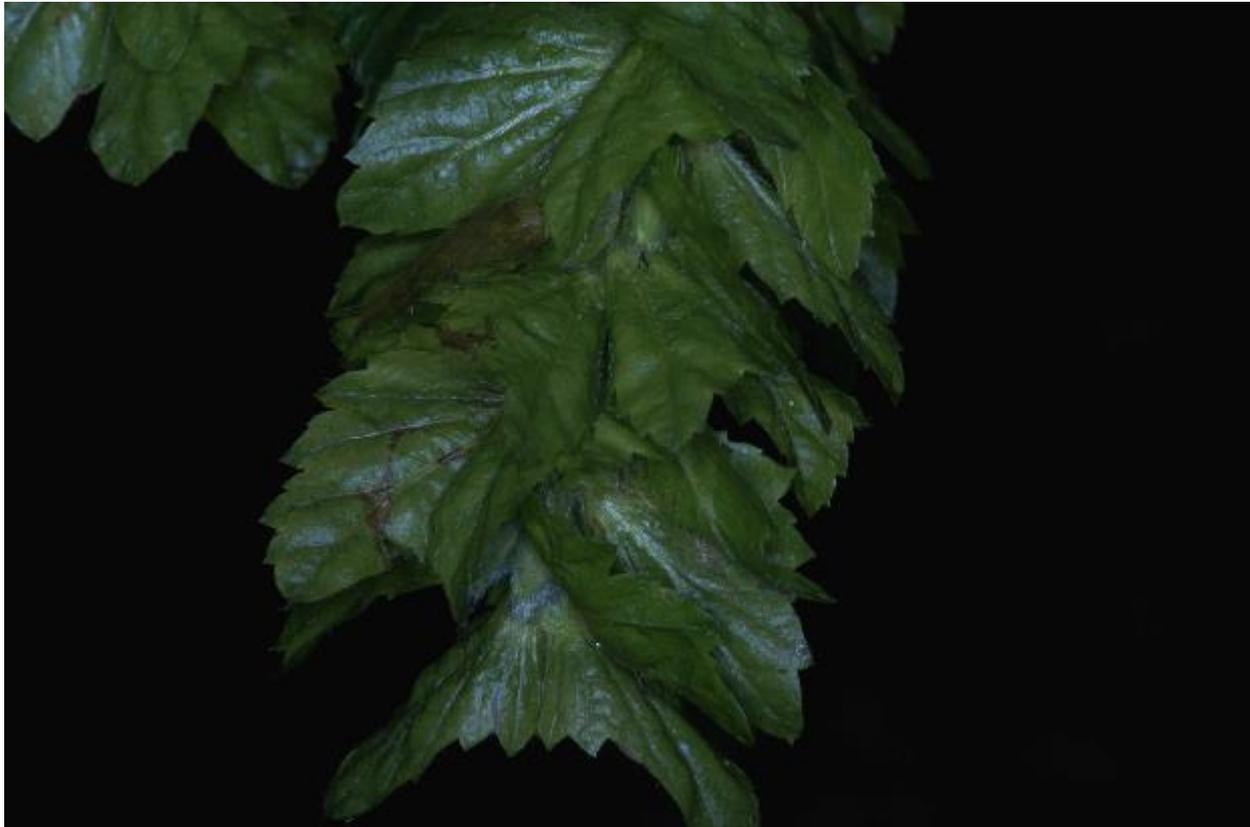
- Općemediteranske biljke

Ostrya carpinifolia

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Općemediteranske biljke
Carpinus orientalis

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Kršín   *Chrysopogon gryllus*

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Arum italicum

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Općemediteranske biljke

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- ilirsko-jadranski endemi.
- prozorska zvončika, zvončić (*Campanula lepida*), piramidalni zvončić (*Campanula pyramidalis*), oman (*Inula verbascifolia*), buhač (*Tanacetum cinerarifolium*) i ilirska perunika (*Iris illyrica*), vulfenova mlječika (*Euphorbia characias* subs. *wulfenii*), jadransku ljubicu (*Viola adriatica*), zvjezdast oštrolist (*Onosma stellulata*), uspravni stričak (*Carduus micropterus*), trnovitotrepičeva zečina (*Centaurea spinosociliata*), jagodasta mlječika (*Euphorbia fragifera*), betolonijeva kadulja (*Salvia bertolonii*)
- Livadni procjepak (*Scilla litardierei*). Vrbolisni dvornik (*Polygonum salicifolium*), ljubičasti gavez (*Symphytum officinale*) i bekmanija (*Beckmannia eruciformis*)

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Ilirsko-jadranski endemi

Inula verbascifolia

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Ilirsko-jadranski endemi
Centaurea spinosociliata

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Ilirsko-jadranski endemi
- *Campanula fenestrellata* subsp. *lepida*

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Ilirsko-jadranski endemi
- *Euphorbia fragifera*

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Ilirsko-jadranski endemi

Ophrys dinarica

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Rijetke biljke
Beckmannia eruciformis
2 lokaliteta u Hrvatskoj

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- *Colchicum visianii*

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Rijetke biljke   *Ephedra major*

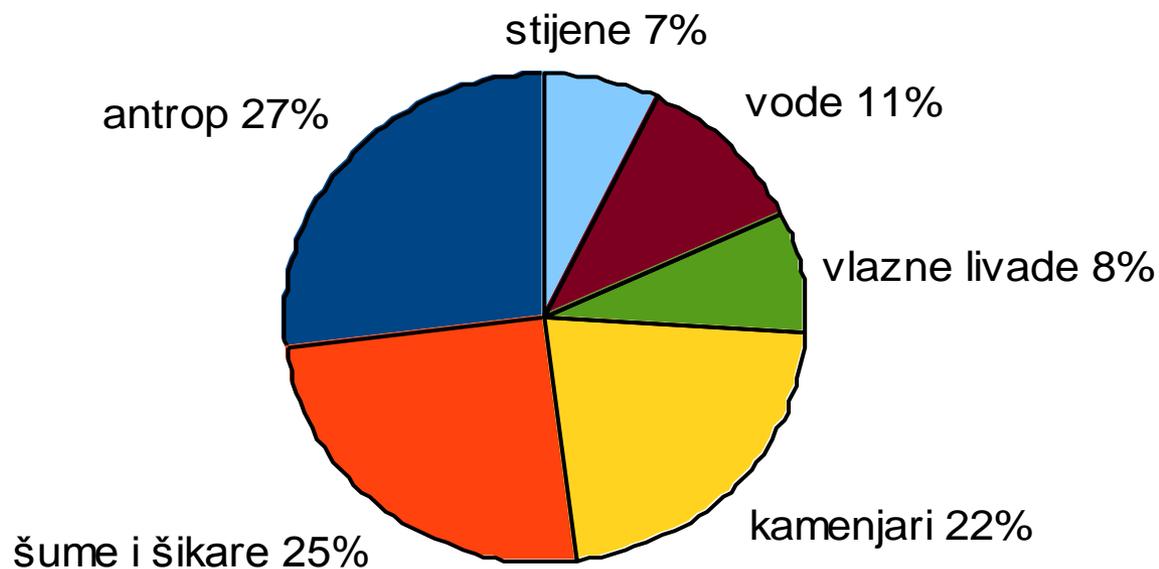

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Biljni svijet;
- Oko 860 samoniklih svojti
- Najbrojnije porodice
  - Poaceae 92
  - Fabaceae 65
  - Asteraceae 63

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Postotak biljnih vrsta u raznim tipovima staništa

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Vegetacija na području N.P. Krka

submediteranska klima
klimazonalni tip

Quercus pubescenti-Carpinetum orientalis

Quercus pubescens, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*, *Colutea arborescens*, *Coronilla emeroides*, *Pistacia terebinthus*, *Asparagus acutifolius*, *Ruscus acutifolius*, *Clematis flammula*, *Smilax aspera*, *Sesleria autumnalis*,

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Ekstrazonalno dolazi
- *Fraxino orni-Quercetum ilicis*
- vazdazeleni grmovi *Viburnum tinus* i *Rhamnus alaternus*

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Sjeverni dijelovi Parka
- *Quercus-Ostryaetum carpiniifoliae* i *Seslerio-Ostryaetum carpiniifoliae*
- Degradirani dijelovi šikare
- *Rhamno-Paliuretum spinae-christi* glavne vrste *Rhamnus intermedia* i *Paliurus spina christi*.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Suhi kamenjarski travnjaci
- *Festuco-Koelerietum splendidis*
- Trave *Koeleria splendens* i *Chrysopogon gryllus*, *Brachypodium pinnatum* ili *B. rupestre*.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Uz puteve
- *Cornus sanguinea*), drijen (*Cornus mas*), *Euonymus europaea*, šipak (*Punica granatum*), koprivić (*Celtis australis*), pavitina (*Clematis flammula*)

Euonymus europaea

Pyracantha coccinea

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Uz obale rijeke Krke
- *Populetalia albae*
- *Salix cinerea, Salix alba, S. fragilis, S. purpurea, Alnus glutinosa Populus alba, P. nigra, Fraxinus angustifolia, Ficus carica, Broussonetia papyrifera i pajasen Ailanthus altissima*

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Kamenjari
- Stipo-Salvietum officinalis
- *Salvia officinalis*, *Stipa bromoides* i
- *S. pulcherrima*, *Satureia montana*, *Campanula sibirica*, *Euphorbia spinosa*.

Satureia montana

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- **Trifolio-Hordeeetalia**

vlažni travnjaci uz rijeku

- *Ranunculus repens*, *R. acris*, *R. sardous*, *Gratiola officinalis*, *Scilla litardierei*, *Peucedanum pospichalii*, *Orchis laxiflora*, *Beckmannia eruciformis*, *Paspalum paspalodes*

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- Uz obale jezera
- **Scirpo-Phragmitetum** - dominantna vrsta trska (*Phragmites australis*)
- **Cladietum marisci** - dominantna vrsta ljutak (*Cladium mariscus*)

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- U vodi
- *Myriophyllo-Nupharetum*
- lopoč (*Nymphaea alba*), lokvanj (*Nuphar luteum*)
- Na stijenama
- *Campanula pyramidalis*, *Campanula lepida*, *Iris illyrica*, *Inula verbascifolia*, *Tanacetum cinerariifolium*, *Seseli tomentosum*.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

- U vodi

Myriophyllo-Nupharetum

lopoč (*Nymphaea alba*), lokvanj (*Nuphar luteum*)

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Na stijenama

Campanula pyramidalis, *Campanula lepida*, *Iris illyrica*, *Inula verbascifolia*, *Tanacetum cinerariifolium*, *Seseli tomentosum*

(Moltkio-

Campanuletum lepidae)

ZAŠTIĆENA PODRUČJA I VRSTE U RH

Gotovo je!

- Nema više (za danas)